

Inhoudsopgave

Visie	1
Redactioneel	1
Interreligieuze dialoog	2
Claim niet de religieuze waarheid	2
Medeleven	3
Wekelijkse bloemengroet	3
Van de pastores	3
"... ga de weg die ik je zal wijzen"; Bij het afscheid van John Boon	4
Verandering e-mailadres Inge	5
Bij de vieringen	6
In Memoriam Tineke Scholten	6
Uit de AKM...	8
Opbrengst collecten april-mei 2012	9
Jubileumjaar eindigt op 29 juni met een barbecue	9
Boeiend symposium over het thema: "De Hoop"	10
Terugblik op het jubileumjaar	14
Susannah Vogel neemt afscheid van Redactie Bulletin	14
Complete Bijbel in 475 talen gereed	17
Bureaucratie	18

Visie

De oecumenische geloofsgemeenschap 'De Regenboog' voelt zich geïnspireerd door de Bijbel en wil in navolging van Jezus Christus een open huis zijn voor iedereen, jong en oud. In dit huis ontmoeten we elkaar en stellen we ons open voor anderen. We willen ons geloof beleven en belijden in oecumenische vieringen, in dienen en leren, in omzien naar elkaar.

In de oecumene zoeken we naar een bredere invulling van ons geloof, in eenheid én verscheidenheid. De veelkleurigheid van onze tradities en van onze persoonlijke geloofsbeleving vormt een bron van voortdurende verrijking, die ons in alle facetten van het leven bezielt. Daarin voelen we ons verbonden met mensen overal ter wereld en van alle tijden.

Met het vuur van ons geloof willen we ook mensen buiten de kerk, de wijk en de stad, in de wereld om ons heen, dichtbij en veraf, in woord en daad warmte bieden.

Redactioneel

In het zomernummer van vorig jaar, stonden we stil bij het aankomende jubileum van de Regenboog. Tal van jubileumactiviteiten werden aangekondigd. Bij het uitkomen van dit zomernummer zijn alle jubileumactiviteiten achter de rug. Alleen de barbecue rest nog, zoals u verderop kunt lezen. Ook komt u een verslag van het in mei gehouden symposium over Hoop tegen, geschreven door Frances Verhaar. Frances heeft het Bulletin de afgelopen periode voorzien van menig interview. Ze hoorde dus al een beetje bij de redactie. Tijdens de laatste redactievergadering hebben we haar mogen verwelkomen als voltallig redactielid. In het vervolg zal Frances, met ondersteuning van Edo, de lay-out van het Bulletin verzorgen. Deze taak neemt ze over van Susannah Vogel, die de redactie na 12,5 jaar trouwe dienst, verlaat. Frances heeft haar ter gelegenheid van dit vertrek, uitgebreid geïnterviewd. De laatste bijdrage van Susannah aan het Bulletin, is een groot interview met John Boon. John gaat op 9 september voor het laatst voor, tijdens een feestelijke viering. In dit bulletin vindt u verder een uitgebreide bijdrage vanuit de AKM, aankondigingen van enkele vieringen en een kort berichtje van Inge, die een nieuw e-mailadres heeft.

De redactie wenst u een goede zomerperiode toe en hoopt ook komend seizoen veel kopij van u te ontvangen.

Prettige vakantiedagen:
Thuis, in het land of over de grens.

Interreligieuze dialoog

Misschien herinnert u het zich nog: op Hemelvaartsdag 2006 organiseerden we als geloofsgemeenschap een ontmoeting met andere godsdiensten. Tijdens dit Festival Kleurrijk geloven kregen vertegenwoordigers van een groot aantal godsdiensten en van minderheidsculturen de gelegenheid iets te laten zien van wat voor hen dierbaar is. De Regenboog en het plein ervoor gaven inderdaad een feestelijk en kleurrijk gebeuren te zien. Het kwam toen onder andere tot een boeiend contact met de Marokkaanse moskee. Deze moskee bevond zich toen in een voormalige garage in Leiden-Noord, maar ze waren al bezig met plannen voor de bouw van een echte moskee. Die plannen zijn nu gerealiseerd, aan de Marnixstraat. De AKM is uitgenodigd voor de officiële opening op 21 juni a.s. Het is fijn dat dit contact in stand is gebleven.

Discussie vond er niet plaats tijdens het festival. Het ging niet om de waarheid, maar om kennismaking met de geloofsbeleving van anderen. Zelfs de vraag of we op verschillende wijze dezelfde God aanbidden kwam niet aan de orde. In het hierna volgende artikel uit Trouw van 25 mei j.l. wordt er wel vanuit gegaan dat joden, christenen en moslims in dezelfde God geloven. Het artikel doet een interessante poging, te formuleren wat we gemeenschappelijk hebben.

Arie Korteweg

Claim niet de religieuze waarheid

Het overgrote deel van de mensheid zal zich ook in de toekomst laten leiden door een godsdienstige overtuiging. Voor een humane wereld is een intensieve interreligieuze dialoog hard nodig.

Wat is de plaats van de godsdienst in onze toekomstige samenleving? Zal de godsdienst als instrument van oorlog en afscheiding uitmonden in een gewelddadige clash of civilizations? Of zal de godsdienst juist voedingsbodem worden voor een toekomst die gegrondvest is op de beginselen van de humaniteit?

Uit de geschiedenis blijkt dat onder diverse vlaggen van de godsdienst de meest verschrikkelijke wandaden zijn gepleegd. Godsdienst als aanjager van intolerantie, discriminatie, oorlog en genocide. Nog steeds zijn er de varianten van Gomt mit uns, God bless America en Allahu Akbar die de oorlogsretoriek tot hemelse proporties opblazen om vervolgens de vijand in te delen bij de 'As van het Kwaad' of 'de Grote Satan'. Godsdienstwaanzin in de meest expliciete vorm.

Geen wonder dat seculieren zeggen dat 'de godsdienst' moet worden teruggedrongen tot in de privésfeer. Echter, godsdienst is en blijft voor de overgrote meerderheid van de wereldbevolking het leidende kader waarbinnen persoonlijke, ethische en politieke keuzes worden gemaakt. Hoe dan te reageren op de grote veranderingen van deze tijd, getekend door wereldwijde politieke, ecologische en economische crises?

We zien grofweg twee reacties op de uitdagingen die de nieuwe tijd op het bordje van de godsdiensten legt. Of men herhaalt de theologische fundamenteën van weleer en beroept zich op de goddelijke autoriteit van het eigen heilige geschrift en de traditie. Of men zoekt naar een nieuwe synthese tussen de huidige tijd en het geloof.

De laatste optie betekent stevig huiswerk voor gelovigen van allerlei snit, joods, christelijk, islamitisch en wie zich maar aangesproken voelt. Het betekent concreet een zoeken naar de verbindende lijnen tussen godsdiensten onderling.

Een voorbeeld: In 2007 stuurden 138 geleerden en leiders uit alle islamitische geledingen de brief 'A Common Word' naar vertegenwoordigers van tal van christelijke kerken. Zij toonden nauwkeurig en respectvol aan dat in de joodse Thora, in het christelijk evangelie en de islamitische Koran 'liefde' het gemeenschappelijke woord is. De liefde voor God is de liefde voor ieder mens naast je, als fundament voor een samenleving van recht, welzijn, vrede en compassie. De tijd

is rijp om vanuit dit 'gemeenschappelijke woord' de godsdiensten grondig te hervormen.

We noemen drie thema's. Allereerst zullen wij moeten leren de religieuze claim op de waarheid los te laten. Het is eenvoudig vast te stellen dat er talloze manieren zijn om God, of het goddelijke, te zoeken. Niet alleen als een fenomeen, maar ook als een geestelijke werkelijkheid.

Dit vraagt om een ingrijpend intern proces van 'verlichting' in alle godsdiensten. Eén interpretatie van Bijbel of Koran, of een cluster van dogma's die in een bepaalde vroegmiddeleeuwse context zijn gegroeid bindend verklaren voor alle gelovigen van nu, is geestelijke dwang.

Als joden op grond van de bijbelse traditie zich het 'uitverkoren volk' weten, dan verstaan wij dit als een heilige opdracht zichzelf als een wenkend voorbeeld van recht en barmhartigheid te laten zien. Als christenen Jezus citeren dat hij 'de weg, de waarheid en het leven is', dan horen wij daarin een unieke uitnodiging voor iedereen om hem in liefde en medemenselijkheid na te volgen.

Als moslims van Mohammed zeggen dat hij de ultieme profeet van Allah is dan zien wij dat hij in een lange rij van mensen staat die doorgeven wat zij van Godswegen hebben verstaan. De Eeuwige, God, Allah: het zijn woorden voor een geheim dat niemand in zijn eindeloosheid kent. Niemand heeft er 'patent' op en geen enkele godsdienst en levensovertuiging kan met die schijnexclusiviteit de ander buitensluiten.

Ten tweede: de universele rechten van de mens worden onverkort ondersteund, gefundeerd en verder uitgewerkt vanuit de eigen religieuze traditie. Teruggrijpen naar het ideaalbeeld uit het verleden is een vruchteloze bezigheid. Universele waarden zijn immers tijdloze waarden die een evolutie en modernisering van godsdiensten mogelijk maken. Mét behoud van de eigen identiteit.

Geweldloosheid, een rechtvaardige sociale en economische orde, erkenning van de individualiteit, gelijkberechtiging en zorg voor al wat leeft zijn daarbij uitgangspunten. Zij bieden praktische handvatten. Zo wordt 'afvalligheid' een individuele keuze, kunnen vrouwen overal gelijkwaardige posities bekleden en worden gemengde huwelijken voortaan gezien als een manifestatie van Gods liefde.

Ten derde, de strijd wordt aangeboden tegen de doorgeslagen vrije markt die binnen enkele decennia onze wereld in een diepe economische, ecologische en vooral ethische crisis heeft gebracht. Juist de godsdienst biedt de bouwstenen om het 'geloof' in de vrije markt te ontmaskeren als een systeem dat uiteindelijk moraliteit en ethiek uitholt.

Tegenover de wanorde van de markt moet een nieuwe orde van humaniteit gevonden worden die iedereen met elkaar verbindt en die toekomst schept.

Het spreekt voor zich dat een intensieve en kritische interreligieuze dialoog gevoerd moet worden. Zo lang God zich niet rechtstreeks openbaart aan de mensen, begeeft Hij zich nergens anders dan in en tussen de mensen. Het betekent niets anders dan dat we onszelf, en de ander, in ons mens-zijn leren begrijpen en leren waarderen. Dat is een basis voor een morele en existentiële verbondenheid die zijn weerga niet kent.

Herman Koetsveld en Enis Odaci, theoloog en predikant; voorzitter Stichting Humanislam uit: Trouw 25 mei 2012

Medeleven

Als u mensen kent, die eenzaam zijn, ziek, of om een andere reden misschien bezoek op prijs zouden stellen, wilt u dat dan doorgeven aan één van de pastores?
Dank u.

Wekelijkse bloemengroet

De bloemen in de kerkzaal zijn na de dienst bestemd voor een ieder die daarvoor in aanmerking komt, als blijk van belangstelling van onze geloofsgemeenschap.

Indien u ons op daarvoor in aanmerking komende mensen wilt attenderen kunt u hun naam & adres / verpleegadres opgeven bij:

Atie Segaar, Primuladuin 3
Telefoon: 521 00 42

Van de pastores

Na vijftien jaar als één van uw pastores in de Merenwijk werkzaam te zijn geweest nadert nu het moment van afscheid. Eigenlijk is de tijd omgevlogen. Dat zegt iets over de vreugde waarmee ik mijn ambt in uw midden heb

mogen vervullen en over het warme karakter dat de geloofsgemeenschap kenmerkt en uitstraalt. Vijftien jaar met heel veel goede momenten in samen denken, samen luisteren, samen vieren en samen delen. Soms ook momenten waarin we pijn met elkaar hadden te delen. Pijn waardoor zowel wegen uiteen konden lopen, als dat ze mensen bij elkaar kon brengen en dieper met elkaar kon verbinden. Vanuit de Regenboog was er de verbondenheid met de Protestantse Gemeente en de Diaconie te Leiden, de Raad van Kerken en van daaruit weer met een aantal organisaties op het gebied van Vluchtelingenwerk. Het was voor mij verrijkend om dit werk te mogen doen en het maakt dat ik met een gevoel van dankbaarheid afscheid neem als predikant.

Naast die dankbaarheid is er ook zorg. Het afscheid valt samen met de clustering van de RK-parochies tot één parochie in Leiden, waarbij de toekomst van onze geloofsgemeenschap op dit moment nog niet duidelijk is. Binnenkort zal blijken of het Vicariaat wel of niet in het cluster wordt opgenomen en in welke mate er wel of niet een priester beschikbaar zal zijn voor de vieringen en op welke wijze in het pastoraat voorzien kan worden. Daarnaast is er natuurlijk de zorg om het (nog) niet vervullen van de protestantse vacature die ontstaat en het ontbreken van (tijdelijke) pastorale/ambtelijke voorzieningen. Er zal een weg gevonden moeten worden om al het werk dat jarenlang door 2 fulltimers verzet kon worden, nu te beperken tot een hoeveelheid die (vooral nog: zolang niet duidelijk is hoe vanuit RK- en Protestants Leiden in het pastoraat voorzien wordt) door een halftime predikant zo vervuld kan worden dat het kerkenwerk bestuurlijk en inhoudelijk op een goede manier door kan gaan. Het is duidelijk dat deze omschakeling de inzet van de gehele geloofsgemeenschap vraagt. De Regenboog beschikt gelukkig over veel mensen die al jaren hun steentje bijdragen aan de opbouw van onze geloofsgemeenschap. Daarom is er geen wanhoop. De Regenboog heeft het in zich om dat "mooie iets tussen hemel en aarde" te zijn en te blijven.

Ik dank jullie allen voor het vertrouwen en steun in de afgelopen jaren en wens de Regenboog een goede en zegenrijke toekomst; veel moed en wijsheid voor hen aan wie het bestuur is toevertrouwd en heel veel kracht, inzicht en geduld aan de pastores die geroepen zijn de geloofsgemeenschap in het dagelijks leven te leiden. Het ga jullie allen wel.

John Boon

"... ga de weg die ik je zal wijzen" Bij het afscheid van John Boon

Het 40 jarig jubileum van onze geloofsgemeenschap loopt ten einde en in september neemt ook John Boon afscheid van De Regenboog. Ik spreek met hem, die wij kennen als serieuze predikant, betrokken bij de diaconie en de enkeling, gedreven door de vraag naar steeds vernieuwende liturgische vormen en esthetiek en erg betrokken bij alle festiviteiten van het jubileumjaar. Halverwege zijn theologische studie jaren, nog als jong getrouwde man, is de keuze voor dominee snel gemaakt: er moet brood op de plank. Zijn eerste ervaringen als pastor doet hij op in de kleine Friese gemeenten Hantum en Ternaard en hij geniet dicht achter de dijk bij de Waddenzee van de rust en het ritme van de natuur die het leven van de mensen daar bepalen. Hier komt hij bij gemeenteleden voor wie het geloof nauw verbonden is met zekerheden en waar men met elkaar de taal spreekt van de Heidelbergse Catechismus, maar waar eigentijdse levensvragen nauwelijks hardop besproken kunnen worden. John wordt nog na de tweede wereldoorlog in Den Haag geboren in een gezin waar geloven en kerkelijke betrokkenheid vanzelfsprekend waren. In zijn schooltijd maken zijn docent Godsdienst op het gymnasium en zijn wijkpredikant met hun enthousiasme en dynamiek indruk op hem en zo kiest John na zijn schooltijd in de woelige tijden van de zestiger jaren voor de studie theologie aan de VU in Amsterdam – met een bijzondere belangstelling voor het Nieuwe Testament en Liturgie.

Na de Friese gemeenten volgen enkele jaren in Landsmeer, waar John voor het eerst in aanraking komt met Oecumene, waar ook Rooms-Katholieken bij betrokken zijn. Het waren de eerste bloei-jaren van de Oecumenische beweging, ervaringen van verschillen en bouwen aan eenheid tussen hervormd, gereformeerd, doopsgezind en katholiek.

Samen met Inge is Johns derde gemeente in Maarssenbroek: een Samen op Weg-gemeente in een nieuwbouwwijk. Daar zijn goede herinneringen aan het vele jeugdwerk, de enthousiaste adventsvieringen waarbij het hele podium in een (kerst)stal veranderde en de inspirerende samenwerking met de eigen cantorij. De vruchtbare samenwerking met de RK-collega Hans Boerkamp (vakman in Bibliodrama) ontstaat en in de loop der jaren groeit er een steeds hechtere samenwerking. Daarna, in 1997, wacht De Regenboog in de Merenwijk te Leiden- de dagelijkse oecumenische praktijk is weer een uitdaging. Voor iedere nieuwe stap is overleg nodig, om te kijken wat bindt en hoe de weg van de Oecumene verder gaat; eerst in de pastorale samenwerking met Theo Scholtes – een zeer vruchtbare en serieuze samenwerking, later met Jan van Well als administrator - vanuit een weer heel andere bevoegdheid -, een jaar met Frances Verhaar, tussendoor met Hans Evers en daarna met Jaap van der Bie.

Nu, aan de vooravond van zijn emeritaat, vraag ik John om zijn belangrijkste drijfveren voor zijn 'herder-zijn' te noemen, misschien een woord uit de bijbel. John noemt een tekst over Abraham: "ga de weg die ik je zal wijzen" –als zijn innerlijke bron om op pad te gaan. Als Herder was hij altijd begaan met het ene schaap, dat de weg niet zo gemakkelijk kan vinden. Hij ontdekt dat hij niet zozeer moet denken in de grote lijnen, maar wel er willen zijn voor degene die hulp nodig heeft. Ik ben nieuwsgierig naar zijn voorbeelden uit de theologische wereld en daarbuiten. John noemt de diaconale betrokkenheid van zijn ouders, hun zorg voor de medemens. In zijn studiejaren mensen als Buskes, pater van Kilsdonk en Beyers Naudé; voorgangers die tussen de mensen stonden en voor wie elk Bijbelwoord ook een praktische pastorale of diaconale kant had. Op theologisch gebied de samenwerking met de Nieuw-Testamenticus Tjitze Baarda, met zijn nauwgezette werkwijze en oog voor het detail. In zijn eerste gemeente ontmoette hij een diaconaal werker die een blijvende indruk op hem maakte door de wijze waarop hij zijn solidariteit met onderdrukten vorm gaf in zijn dagelijks leven; solidariteit niet als deugd, maar als leefwijze.

Wij spreken over hoe John momenteel tegen Oecumene aankijkt. Hij spreekt over veranderde tijden waarin de Oecumene terecht is gekomen in de katholieke kerk en daarbuiten en waar we ook in Leiden niet omheen kunnen. Als kerken zullen we elkaar hard nodig hebben om door woord en daad zichtbaar en tastbaar te maken waar het in het evangelie ten diepste om gaat. Binnen de oecumene leer je je eigen stokpaardjes te relativeren en ontdek je hoe waardevol samen kerkzijn beleefd kan worden. John uit de wens, dat de 40 jaar Oecumenische ervaring van onze geloofsgemeenschap vanuit de Merenwijk een bijdrage kan leveren aan de Leidse samenleving en zo zijn kracht en energie verder kan dragen. Dat wij vanuit een innerlijke betrokkenheid aan een menselijke samenleving verder kunnen bouwen. Op mijn vraag naar de persoonlijke toekomst, verheugt John zich op de vele dingen die in de loop der jaren te kort kwamen –intenser met muziek en zijn dwarsfluit bezig zijn, kunstgeschiedenis en kunstbeleving verdiepen en gewoon zichzelf zijn. Hartelijk dank voor jouw jarenlange Oecumenische inzet, John en wij wensen je alle zegen op jouw verdere levensweg!

Susannah Vogel-Wöllisch

Verandering e-mailadres Inge

Zoals u weet, wordt het volgend jaar wat het pastoresteam betreft een lastig jaar.

Aan Rooms-katholieke zijde zijn we nog onzeker hoe de bezetting ingevuld zal worden, aan protestantse zijde is duidelijk dat we het moeten doen met de 0,5 fte, die door mij ingevuld wordt.

Om deze tijd zo efficiënt en waardevol mogelijk in te vullen, hebben de wijkkerkenraad en de AKM in overleg met de geloofsgemeenschap een aantal voorstellen gedaan. Deze zijn in het verslag van de gemeenteavond van 15 maart terug te vinden.

Eén van die maatregelen was om assistentie te zoeken voor het ordenen en deels afhandelen van de mail, die elke dag weer een aanzienlijk deel van de kostbare tijd opslokt. Deze assistentie hebben we gevonden in de persoon van Anneke Boon. Zij is geen familie van ons, maar wel al sinds jaar en dag met haar gezin lid van de Regenboog. Wij hebben een aantal jaren samen in de werkgroep ZWO/MOV gezeten en vandaar uit kende ik haar als iemand die goed kan organiseren. Beroepsmatig gezien is ze (o.a.) medisch secretaresse geweest en als zodanig vertrouwd met zowel secretariële taken als bv.

afhandeling van post, het maken van afspraken en het ordenen van stukken als met zaken als geheimhouding en in vertrouwen behandelen.

Wij zijn erg blij dat Anneke bereid is mij als Pastoraal Assistent op het gebied van mail en afspraken bij te staan.

Deze hulp betekent wel dat mijn mailadres verandert in een adres dat zowel door Anneke als door mij te openen valt.

Post aan ds. Smidt kan van nu af aan gestuurd worden naar ds.Smidt@gmail.com. Post van dat adres zal in uw mailbox terecht komen onder de naam "Pastoraat de Regenboog". Het is mogelijk dat dit adres de eerste keren spontaan in de SPAMbox terecht komt!

We zijn met elkaar erg benieuwd of dit initiatief de tijds- en energiebesparing op zal leveren die we hopen. We zijn even benieuwd hoe deze werkwijze in de praktijk zal functioneren en hopen op jullie feedback.

Inge Smidt

Bij de vieringen

Op **1 juli** nemen Dorothea Duijts, Rivkah van Engelenhoven, Lizelotte Fung Fen Chung, Anke de Jong, Caroline Meskers en Gina Shamier afscheid van de basiscatechese. Een jaar lang zijn we met elkaar opgetrokken en hebben we geluisterd en gekeken naar mensen van toen en nu die hun leven lieten bepalen door hun geloof in God. De lezingen voor deze viering zijn Spreuken 3, 1-7 en 2 Korinthiërs 8, 7-15. Als catecheten zijn we op deze meisjes net zo trots als Paulus op de gemeente te Korinthe en we willen hen met de woorden uit Spreuken aansporen om te onthouden wat ze het afgelopen jaar geleerd hebben. Zelf hebben ze als kerntekst unaniem gekozen voor het derde vers uit deze lezing: Laten liefde en trouw je nooit verlaten, bind ze om je hals, schrijf ze in je hart. Zelf zullen de catechisanten een belangrijk aandeel hebben in de viering met stem en instrument. Door de medewerking van kinderkoor "Spetters" krijgt de viering een extra feestelijk tintje.

De viering op **9 september** krijgt een bijzonder karakter doordat ik dan voor het laatst zal voorgaan als dienstdoend predikant van de Regenboog en van de Protestantse Gemeente te Leiden. De beide collega-pastores ds. Inge Smidt en pastor Jaap van der Bie zullen mee voorgaan in deze viering. Ook het Regenboogkoor zal aan deze viering meewerken. De lezingen zijn gekozen uit Exodus 3, 13-15 waar de Eeuwige zich aan

Mozes bekend maakt en het evangelie naar Johannes: we lezen het gedeelte over de goede herder (10, 11-16) en het gesprek tussen Jezus en Petrus na de opstanding (21,15-17). In de overdenking zal het gaan over het vertrouwen dat we mogen hebben in de nabijheid van God en over de liefde van waaruit we zorg mogen hebben voor elkaar. Na de viering is er een feestelijke ontmoeting.

Ds. John Boon

In Memoriam Tineke Scholten

Op 6 juni is plotseling Tineke Scholten overleden, 64 jaar oud. Jarenlang een vaste, bekende en vertrouwde Regenboogbezoekster, die bij velen een warm plekje in het hart had weten te veroveren. Ze trok veel op met Mary Pouw en we nemen de herinnering van Mary aan Tineke graag op als gedachtenistekst in dit Bulletin, aangevuld met het lied dat Margriet v.d. Meij voor ons zong bij de gitaar tijdens de ontroerende bijeenkomst waarin we afscheid van Tineke genomen hebben. We denken met genegenheid aan haar terug en bidden allen die om haar treuren de troost en nabijheid van de Eeuwige toe.

Ds. John Boon

Herinneringen aan Tineke

"Mag ik bij jou eens een bakkie komen doen?" vroeg Tineke aan mij de eerste keer dat ik haar ongeveer 25 jaar geleden ontmoette in de Regenboog.

Dit was het begin van een lange en trouwe vriendschap. Vanaf dit prille begin heb ik haar in mijn hart gesloten. In haar kwetsbaarheid zo sterk, in haar eenvoud zo bijzonder, ondanks haar handicaps zoveel levensvreugd en doorzettingsvermogen! Je moest wel van haar houden. Zij was vrolijk en ondernemend, heel

direct, maakte gemakkelijk contact met anderen, kon heel goed voor zichzelf opkomen, genoot van aandacht en gezelschap, was blij met allen die voor haar zorgden, kende hen allen bij naam; dit zijn zo maar enkele karaktereigenschappen.

Tineke verstond de kunst van het leven te genieten. Een kopje koffie met iets lekkers, een heerlijke maaltijd, gezellig uit eten (pizza of patat), luisteren naar muziek uit de jaren 60, dit alles het liefst samen met anderen. Zij kwam graag bij ons thuis. "Wanneer mag ik weer eens bij je lunchen?" was een steeds weerkerende vraag. Na de inloop koffieochtend op woensdag ging zij dan met mij mee en maakten wij het gezellig met lekkere broodjes, krentenbollen, een omelet en fruit. "Waar is Wybert?" was haar eerst vraag bij binnenkomst. Wybert was onze grote zwarte kater, waar zij dol op was. Hij moest eerst geaaid en geknuffeld worden. Na de lunch wilde zij graag een cd-tje horen. "Hebben jullie nu al een nieuw torentje gekocht?" vroeg zij iedere keer weer. Onze geluidsapparatuur was defect geraakt en ik kwam er maar niet toe deze te vernieuwen. Na de thee bracht ik haar weer tevreden terug naar de Merlijn.

Tineke kwam jarenlang iedere woensdagochtend koffie drinken in de Regenboog. Te midden van een vaste groep ouderen had zij het prima naar haar zin. Zij werd door hen erg verwend. Iedereen bracht wel wat voor haar mee, iets lekkers, een armband of ketting, tasjes, een tijdschrift met poezen. De aandacht en liefde van de ouderen waren voor haar als een warm bad. Op haar eigen plekje tekende en schreef zij in haar schrift al wat zij de vorige dagen beleefd had. Toen zij enkele jaren gelden naar de Apollotoren verhuisde, lukte het niet meer op woensdag te komen.

Tineke was zeer artistiek. Zij kon prachtig tekenen en schilderen, het liefst poezen. Bij *Kunst en Vliegwerk* heeft zij jaren achtereenvolgend onder leiding van professionele leraren geschilderd. Veel van haar werk is in Amerika verkocht. Bij ons thuis hangt een echte Tineke Scholten, een prachtige waterverftekening van onze poezen Wybert en Olivier (een Franse naam!) en van Poekie, haar favoriete poes. Het was een geschenk van onze kinderen voor mijn 65e verjaardag. Ik kijk er nog iedere dag met veel plezier naar!

De Belgische studente Karolien Vanmarcke heeft enkele jaren geleden voor haar studie een film gemaakt over Tineke, over haar leven van alledag. Het resultaat was indrukwekkend. Tineke was uitgenodigd bij het afstuderen van Karolien, waarbij de film vertoond werd. Ook mocht zij mee naar een filmfestival in Amsterdam, en mocht zij zelfs op het podium met Karolien bij het gesprek over de film aanwezig zijn. Dit was voor haar een geweldige belevenis.

De vieringen in de Regenboog heeft Tineke altijd trouw iedere zondag bezocht. Zij zat dan op haar vaste plekje naast Petra, vooraan zodat zij alles goed kon volgen. Zij genoot van en was erg gesteld op de vaste rituelen, gebeden (het Onze Vader kende zij uit het hoofd!), bekende gezangen en de Eucharistie, evenals de vertrouwde voorgangers. De vieringen met kinderen en die van Kerst en Pasen vond zij het mooist. Hoeveel Palmpaasstokken ik voor haar versierd heb, weet ik niet meer, maar we hebben samen ontelbare rondgangen met de prachtige stokken door de kerk gemaakt. Na de dienst de koffie, op haar vaste plek aan de tafel achterin met de haar vertouwde mensen; daarna weer met de taxi terug naar de Apollotoren.

Tot slot wil ik graag zeggen dat ik dankbaar ben dat ik Tineke ontmoet en gekend heb, dankbaar voor onze vriendschap, die mij zo dierbaar is, en voor alles wat ik van haar geleerd heb.

Ik geloof stellig dat de hemel zich voor Tineke geopend heeft en dat de Eeuwige haar liefdevol in zijn armen heeft gesloten.

Mary Pouw-Don

Lied voor Tineke Scholten

*Dank je wel voor wie je was!
Dag, lieve Tineke, je bent hier niet meer;
maar alles is goed, in de hemel bij de Heer.*

We kennen jou als een vrolijke vrouw:
Je genoot echt van het leven;
met je eenvoud en je blijheid
Heb je ons veel moois gegeven.

We kennen jou als een poezen-vrouw:
een poes, een kat, een kater;
Je deed ze na: miauw, miauw,
kopjes geven, aaien en ... je kende alle
namen.

We kennen jou als een kunstzinnige vrouw:
Je schilderijen maken mensen blij.
Je hebt de wereld kleur gegeven
en het kleurrijkste dat was jij!

We kennen jou als een dappere vrouw:
Je vond je eigen leven;
en als het moeilijk was en toen je pijn had
heb jij de moed niet opgegeven.

We kennen jou als een kostbare vrouw:
een geschenk van God, heel bijzonder.
Nu je leven klaar is ga je weer terug;
terug naar God, dat is een wonder.

Margriet v.d. Meij samen met bewoners

Uit de AKM...

De vakanties komen eraan en het seizoen
loopt op zijn einde. Tijd om eens terug te kijken
op het afgelopen jaar.

Het 40 jarig jubileum van onze
geloofsgemeenschap heeft veel mensen
gemobiliseerd tot activiteit. Elke maand was er
wel iets bijzonders op het gebied van toneel,
muziek, theater (of combinatie hiervan),
vieringen, verdieping, saamhorigheid. In mei
was er een geslaagd symposium over Hoop
dat veel mensen van binnen en buiten de
Merenwijk trok. Elders in dit Bulletin kunt u er
uitgebreid over lezen. En terwijl dit Bulletin
drukrijp gemaakt werd, heeft de Regenboog
nog een dag (17 juni) 'Over Hoop' gestaan
met een heel bijzondere kindernevendienst,
een feestelijk lunchconcert van ons jubilerende
Regenboogkoor en een zeer speciale viering
voor jongeren die geen viering was en ook
voor 'ouderen' die volop in deze tijd willen
staan.

Als afsluiting van het jubileumjaar wordt op
vrijdag 29 juni een grootse, gezellige barbecue
georganiseerd voor iedereen. Voor meer
informatie zie elders in het Bulletin, website en
folders.

Het jubileum had als thema 'Hoop'. We
hoopten op een opbloeien van de
geloofsgemeenschap en de oecumene. En er
was enthousiasme en belangstelling. Meer
mensen in de Regenboog, ook bij de 'gewone'
zondagse vieringen, grote betrokkenheid,
uitstraling naar buiten. We hebben het
afgelopen jaar laten zien dat we een levende
geloofsgemeenschap zijn die mensen wat te
bieden heeft. Dit geeft ons hoop en vertrouwen
voor de toekomst. We mogen ons een
gezegende geloofsgemeenschap noemen.

En Gods zegen hebben we hard nodig.
In september gaat ds. John Boon met
emeritaat en we zullen hem heel erg missen,
met vieringen, catechese, organisatie en
vooral als bron van inspiratie, want achter veel
was hij de drijvende kracht. Behalve dat we
John zelf moeten missen, blijven we zitten met
een groot gat, want de AK stelt vooralsnog
geen geld beschikbaar voor het invullen van de
vacature, noch voor vervanging of
compensatie. Dat betekent dat ds. Inge Smidt
haar werkzaamheden zal moeten aanpassen
en er meer inzet van vrijwilligers nodig is. Er is
hierover een gemeente-avond geweest, die
bemoedigend was in de positieve
betrokkenheid van de aanwezige
gemeenteleden. Inmiddels is het nieuwe
werkplan van Inge de classis gepasseerd en
wordt er nagedacht over een werkgroep
'Vernieuwing en Ontwikkeling' (zie vorig
Bulletin).

Aan de katholieke kant zijn ook een aantal
onzekerheden. Onlangs heeft het vicariaat een
open en bemoedigend gesprek gehad met de
nieuwe bisschop van Rotterdam, mgr. Van den
Hende. De bisschop gaat zich nader beraden
met deskundigen over de Merenwijk om tot
een voor beide partijen aanvaardbare
oplossing te komen. Intussen gaat de
clustering van de RK-parochies van Leiden
e.o. zonder de Merenwijk verder, wellicht
kunnen we later weer aansluiten, maar de
bisschop heeft wel pastorale bediening van de
Merenwijk toegezegd.

17 juni is ook afscheid genomen van de
dirigent Marja Goudzwaard. Marja begon haar
carrière in de Regenboog als dirigent van het
kinderkoor 'de Regenboogjes' Ze maakte voor
hen heel wat Kerst- en andere musicals en
bezorgde ze een plaatsje in de 3 oktober
optocht. Al gauw werd Marja ook dirigent van

het Regenboogkoor. Haar enthousiasme werkte aanstekelijk en nog steeds zingt het koor met veel plezier. Helaas kan Marja niet langer in de Regenboog dirigeren en hebben wij afscheid van haar moeten nemen. We zullen haar missen.

Inmiddels is er een commissie ingesteld om een nieuwe dirigent voor het Regenboogkoor te zoeken.

Ook voor de AKM zijn er vacatures. Voor de wisseling in september zoeken we twee protestantse en twee katholieke leden. Voor suggesties kunt u terecht bij Christiaan de Witt en Ada Minne.

In de maartvergadering is de jaarrekening 2011 gepasseerd. Ondanks alle extra (jubileum)activiteiten kon de jaarrekening

positief worden afgesloten met dank aan de penningmeester.

In de vakantiemaanden kunnen de vieringen wat anders zijn dan u gewend bent: geen litassen en vaker een gastvoorganger. Ook het morgengebed op de woensdagochtend valt dan uit, maar de inloop koffieochtend op woensdag gaat de hele vakantie door. Ook is de Regenboog elke werkdag van 10 -12 uur open.

Na de vakantie, op 9 september, is er de afscheidsviering van ds. John Boon. Dan bent u, hoop ik, allemaal weer present.

Ik wens u allemaal een heel fijne vakantie!

Ingrid Weitenberg, voorzitter AKM

Opbrengst collecten april - mei 2012

Datum	1 ^e mandje	2 ^e mandje	Kinderneven- dienst	Bestemming 2 ^e mandje
15-apr	€ 71,85	€ 73,57	€ 7,50	Kerkelijk Buurtenwerk
22-apr	€ 88,00	€ 78,85	€ 4,70	Priesteropleiding Rotterdam
29-apr	€ 138,55	€ 135,65	€ 4,00	Diaconie
06-mei	€ 139,35	€ 128,54	€ 3,60	Oosterse Kerken
13-mei	€ 114,75	€ 100,68	€ 7,45	Opbouw PG predikantsplaats
17-mei	€ 62,55	€ 47,25		Bijzondere noden Vicariaat
20-mei	€ 113,62	€ 111,43	€ 5,15	Diaconie
27-mei	€ 206,53	€ 204,20	€ 2,85	Ned. Missionarissen

Jubileumjaar eindigt op 29 juni met een barbecue

Het jubileumjaar wordt feestelijk afgesloten met de traditionele barbecue. Samen met de AKM organiseert de Regenboogdis de seizoensafsluiting. Na een jaar vol activiteiten is het gezellig om met elkaar onder het genot van een drankje en een hapje terug te kijken op alles wat dit jaar gebracht heeft. We hopen weer op een goede opkomst. De seizoensafsluiting is er immers voor al

diegenen die de Regenboog tot een levendige en inspirerende geloofsgemeenschap maken.

Voor de barbecue vragen we een kleine eigen bijdrage van €6,00 p.p. (kinderen tot 4 jaar gratis, van 4-12 jaar €2,-). U kunt zich aanmelden via de intekenlijst in de Regenboog, de website of per e-mail bij majalobo@casema.nl.

Organisatie seizoensafsluiting AKM en Regenboogdis

Boeiend symposium over het thema: “De Hoop”

Dagvoorzitter Prof.dr. Lammert Leertouwer

De vraag die op dit symposium centraal stond, was: “Is de hoop een spiritueel of religieus begrip of kan hoop zich manifesteren op alle terreinen van het leven?” Prof.dr. Erik Borgman gaf een inleiding op het onderwerp. Vervolgens belichtte Drs. Alex Buijsman het onderwerp vanuit het bedrijfsleven, Dr. Sjaak de Gouw vanuit de gezondheidszorg, Drs. Wilma Nijborg vanuit Vluchtelingenwerk en Drs. Jan Laurier vanuit de Politiek. Drs. Jan-Jaap de Haan opende het symposium met een voordracht.

Drs. Jan-Jaap de Haan, CDA-wethouder cultuur, werkgelegenheid en inkomen van de Gemeente Leiden. “Wat is de reden voor een organisatie om het thema hoop centraal te stellen?” Leven we in een situatie die hopeloos is?

Hoop is de vaardigheid om niet op te geven. Crisis is een situatie van onzekerheid die niet ontkend kan worden. Het is een situatie waarin hoop ontstaat die tot handelen leidt.

De wethouder sprak laatst met een vrouw van 25 jaar die met twee kinderen werkloos en dakloos was. Zij had hoop. Haar hoop kwam voort uit het vertrouwen dat zij zelf in deze ogenschijnlijk uitzichtloze situatie toch een verandering zou kunnen bewerkstelligen.

Prof.dr. Erik Borgman, hoogleraar Theologie van de religie

Hoop is iets anders dan optimisme of vooruitgangsgeloof. Hoop is – zo zegt de christelijke traditie – een “theologische deugd”: Een deugd omdat zij gericht is op God. Seculier vertaald: hetgeen ons doet hopen, *kan ons alleen gegeven worden*, maar niet geconstrueerd. Hoop doet mensen

alles inzetten voor een onbekende toekomst niet vanwege een gegarandeerd succes, maar omdat mensen menen er goed aan te doen. Mensen hebben weinig taal en vorm om uit te drukken wat hen drijft en motiveert. Dat draagt bij aan een klaagcultuur. Het is belangrijk dat mensen op basis van hun inzet weer taal vinden om hun verlangen en hoop uit te drukken. Hoop is niet maakbaar, maar spreekt ons aan, neemt ons in zich op en draagt ons naar de toekomst. ‘Zie, ik maak alle dingen nieuw’ (Apokalyps 21,5). Christenen geloven in een God die Jezus uit de doden heeft opgewekt en ‘daarom is jullie geloof in God tevens hoop op God’ (1 Petrus 1,21).

In een improvisatiemaatschappij beschreven door Hans Boutelier overleven mensen door de situatie in het hier en nu onder ogen te zien, samen te improviseren en te reageren op die

situatie. Zo scheidt hoop toekomst en is zij grondslag voor een zinvolle verbondenheid. Het is het tegenovergestelde van grote plannen uit denken en die vervolgens in werking te zetten.

Hoop kan niet gecreëerd worden, zeker niet door politici of bestuurders. Hoop dient zich aan bij mensen, individueel en collectief. Hoop drukt zich misschien wel het meest duidelijk uit in het vermogen in schijnbaar hopeloze situaties te blijven en te speuren naar wat zich daarin aandient. De kerk is vanouds goed in blijven: bij onaanzienlijke mensen, op godverlaten plaatsen, in hopeloze situaties. Omdat God de oorsprong, de dragende grond en het doel van alles is, is iedereen het aanzien waard, geen plaats door God verlaten en geen situatie zonder hoop. De tegelijkertijd maatschappelijke functie en religieuze taak van de kerk is het om bewaarplaats van de hoop te zijn als gestalte van Gods komende aanwezigheid.

Drs. Alex Buijsman,
manager bij Swets Information Services

“Wat is hoop en kan het iets bijdragen”. In het bedrijfsleven geldt nadrukkelijk dat er beelden moeten zijn over de

toekomst. Wil iedereen enthousiast meewerken dan is het noodzakelijk dat de beelden van alle medewerkers bijdragen aan het totaal toekomstbeeld, opdat ieders bijdrage ook voor de mensen zelf voelbaar en zichtbaar is.

In een crisis vertonen mensen drie typen van reacties. Er zijn mensen die nog voor dat de crisis echt goed begonnen is, al bezig zijn het schip te verlaten. Ze geloven niet meer dat hun handelen verschil kan maken. Er zijn mensen die hopen dat het goed komt, en die alleen nog in beweging komen als ze gerichte taken krijgen. Er zijn mensen die het voortouw pakken en vanaf het begin beelden oproepen over hoe het wordt als de crisis voorbij is en die zoeken naar hoe te handelen in het heden om deze beelden waarheid te laten worden. Ik ben ervan overtuigd geraakt dat er een diepere bron onder ligt die mensen van binnenuit een kracht en energie geeft om te gaan doen wat er gedaan moet worden. Deze bron is voor iedereen verschillend en hij verandert door de tijd heen. Als mensen om ons heen geïnspireerd worden om zich in te zetten voor anderen en het bedrijf, is er in ieder geval met

zekerheid te zeggen dat het om een positieve kracht gaat. Er is een enorme behoefte in onze maatschappij aan visioenen en idealen. Aan mensen die durven te vertellen waarom ze in iets geloven dat maakt dat hun hoop overgaat in actiegericht handelen. Op deze wijze kunnen we allemaal bijdragen aan het welzijn van onze omgeving, het bedrijf of organisatie waar we in werken en het land waarin we leven. Ook onze economie is daar bij gebaat, want groei en welvaart wordt mede bepaald door het vertrouwen (de hoop) die we in de toekomst hebben.

Dr. Sjaak de Gouw,
**directeur GGD-
Hollands Midden**

Hoop als medicijn? De hoop speelt zich af op drie niveaus. Op het niveau van de patiënt, van de individuele zorgverleners en van de organisatie als geheel.

Door de hoop wordt de weerbaarheid en het zelfgezend vermogen van de patiënt versterkt. Hoop zorgt voor een positief beeld van de toekomst en is een positieve emotie. Als je iemand hoop ontnemt, zie je de hormoonspiegels binnen enkele uren dalen. Hoop geven is een belangrijk onderdeel van het behandelproces, waar niet lichtvoetig mee moet worden omgegaan. De houding van behandelaars en verplegend personeel speelt hierin een grote rol. Uit onderzoek blijkt dat empathie, echtheid en onvoorwaardelijke, accepterende warmte van de behandelaar en motivatie, houding en verwachting van de patiënt elkaar wederzijds sterk beïnvloeden. Mensen zijn gevoelig voor signalen, die hoop geven of juist hoop ontnemen.

Voor een behandelaar en verpleegkundige speelt hoop een grote rol in zijn of haar werk. Hoop is voor velen de drijfveer achter hun roeping en zorgt voor energie. Dat geldt voor hoop op individueel niveau als mede op het niveau van hun bijdrage aan de gezondheid van de bevolking. Die hoop op individueel niveau is te horen op de zusterpost als de ene verpleegkundige tegen de anderen zegt dat ze zó hoopt dat een behandeling bij de patiënt aanslaat. Die hoop neemt ze vervolgens mee in haar contacten met die patiënt en zorgt in die interactie voor positieve energie bij de patiënt en daarmee ook tot een grotere kans op genezing. Ook op collectief niveau, in het ziekenhuis als organisatie of in de gezondheidszorg als geheel, is hoop een belangrijke drijfveer voor het werk van al die

duizenden werkers en onderzoekers. Florence Nightingale, the lady with the lamp, wordt niet voor niets met een lamp afgebeeld. Haar lamp is een teken van hoop; ze komt licht brengen in de duisternis, waarin mensen met gezondheidsproblemen zich vaak bevinden. Zeker in de periode, waarin zij leefde, maar ook nu nog is ziekte en dood overal om ons heen zichtbaar en worden we er regelmatig mee geconfronteerd. Die collectieve confrontatie zorgt ervoor dat we ons met gedrevenheid inspannen om de zorg te verbeteren. Dus behalve dat hoop doet leven, geneest hoop ook. Het is een effectiever medicijn dan veel pillen die we dagelijks gebruiken.

Drs. Wilma Nijborg, directeur Vluchtelingenwerk ZH-Noord.

Vluchtelingen krijgen in eerste instantie te maken met het verlies van hoop. Ze hebben geen hoop meer dat het in hun land van herkomst nog veilig voor hen is. Met het

verlaten van hun land is er het verlies van sociale status, inkomsten, familie en vrienden. Het vermijden van het spreken over die gevoelens kan maken dat mensen daarin vastlopen. Het is goed met vluchtelingen terug te kijken naar de situatie in het eigen land. De hoop van vluchtelingen is niet gekoppeld aan het idee om terug te gaan. Er is hoop op een verblijfsvergunning, op veiligheid. Ze willen dingen realiseren, maar weten niet of het beter zal worden. De hoop van ouders richt zich vaak op de toekomst van de kinderen. Vluchtelingen wordt niet gevraagd wat zij zelf willen. Ze zijn een hele lange tijd afhankelijk. Eerst van mensensmokkelaars, van geldschieters, van opvang. Als ze een verblijfsvergunning krijgen en ook huisvesting, moeten ze weer leren zelf beslissingen te nemen.

Ook vluchtelingenmedewerkers hebben hoop. Ze hopen dat hun inzet een bijdrage kan leveren aan een beter bestaan voor de vluchtelingen. Ze kunnen meewerken om daadwerkelijk protest aan te tekenen tegen de manier waarop onze maatschappij met vluchtelingen omgaat. Vrijwilligers hebben de blijdschap gezien als deze mensen een eigen woning krijgen. Ze hopen dat hun werk er toe doet en zien dat zo gerealiseerd. Belangrijk is het dat vluchtelingen weer in hun kracht komen te staan, ondanks de vele moeilijkheden. In de

eigen kracht gaan staan kan ook betekenen dat mensen kiezen voor een leven als illegaal, maar kan ook betekenen dat zij besluiten terug te keren naar het land waar hun familie is. Na het generaal pardon hebben de vluchtelingen in Leiden die daarvoor in aanmerking kwamen allen een verblijfsvergunning gekregen. De laatste tijd zijn vluchtelingen onderwerp van bezuinigingen. Gemeenten en kerken protesteren. Een humaner asielbeleid is het waarop Wilma Nijborg hoopt.

Drs. Jan Laurier, ex-lid van de 1^e kamer voor GroenLinks, President Nederlandse Woonbond, Voorzitter Federatie Opvang

Laatst was ik in Brussel voor een vergadering over de dak- en thuislozen. In de vergadering waren twee partijen: de 'Homeless People' en de 'Modern

European Union of Homeless'. Er werd gesproken over discriminatie en er werd veel geanalyseerd. De ene partij bleef vooral hangen in de beschrijving van de problemen, terwijl de andere partij begon na te denken over mogelijke oplossingen en zo een aanvang maakte met het scheppen van perspectief. Ik spreek over politiek en hoop. Politici zijn ijdele mensen. Ze willen gekozen (of benoemd) worden, omdat ze de hoop hebben iets te kunnen veranderen, iets te kunnen verbeteren, tegen te houden of bij te sturen. Ze verwachten – hopen – dat anderen dat ook vinden. Dat valt nog wel eens tegen. Hoop uit ijdelheid slaat nogal eens om in ijdele hoop. Ernst Bloch is de filosoof van de hoop. Hij zegt: "Hoop is anticiperen op de toekomst. Hij maakt een verschil tussen begrepen hoop waarbinnen dingen te realiseren zijn en valse hoop gebaseerd op fantasieën". Politici die niet kunnen zorgen dat er een perspectief is, die perspectieven niet weten te bundelen zijn niet zulke goede politici.

Borgman zegt: "Hoop kan niet gecreëerd worden, zeker niet door politici of bestuurders". Ik ben het daar van harte mee oneens. Echte, grote politici geven hoop, hoop op emancipatie. Voorbeelden daarvan zijn Nelson Mandela en Martin Luther King (I have a dream).

Voor Mandela is hoop de bekwaamheid tot verbeelding, de ideële anticipatie op de toekomst.

Hoop zonder twijfel kan omslaan in totalitair denken en handelen.
Politici moeten nadenken over de begrepen hoop.

Enkele vragen van deelnemers aan Erik Borgman

Veel mensen zijn nogal cynisch ingesteld. Moet je voor hoop niet de juiste houding hebben?

Er staat: "Bekeert U, want het Koninkrijk van God is nabij". De hoop vraagt om een andere, nieuwe houding.

Hoe komt het dat er een klaagcultuur in Nederland is?
We nemen in Nederland standaard aan dat alles goed gaat. Zo is het leven niet. Dingen gaan fout. Maar als er iets niet goed gaat, dan moet iemand iets fout hebben gedaan. Het onvermogen om dingen te delen speelt hierin een factor. We moeten leren elkaar te vertellen over hoop dan kunnen we die elkaar geven, als we die zelf niet hebben. Er zijn veel meer verhalen dan er verteld worden.

In moeilijke situaties vasthouden aan het goede dat doet de hoop groeien. Als ik met mijn autistische kind bij een behandelaar zit, dan wordt het onderdeel van een protocol. Ik moet dan mijn best doen om te benadrukken, dat het niet gaat om een zaak, maar om mijn kind. Hoe moet ik met zo'n situatie omgaan?

Het helpt wellicht als je bedenkt dat degene die tegenover je zit, misschien ook niet gelukkig is met de situatie, ook onderworpen is aan het protocol. Het begrip doet een opening ontstaan om dingen bespreekbaar te maken.

Er zijn situaties die hopeloos blijken te zijn. Ik heb zo'n situatie meegemaakt met mijn moeder in het verzorgingshuis. Ik kon de situatie voor haar niet veranderen, alleen met mijn aanwezigheid iets voor haar betekenen. *Het is zo dat niet alles lukt. Je blijft toch naar mogelijkheden zoeken, als het dan niet meer voor je eigen moeder geldt, kan het opkomen toch nog ten gunste van anderen werken. De hoop houdt niet de garantie in dat iets slaagt. Vanuit de hoop handel je toch, omdat je zelf weet dat je er goed aan doet, afgezien van succes.*

Hoop zit in de mens gebakken. Het is dus een antropologisch verschijnsel.
Dat is wel zo, maar ik beschouw de hoop ook als een wonder. Het komt tot uitdrukking in de mens die beeld van God is.

Het Christendom heeft een onbescheiden boodschap van hoop. Hoe voorkom je dat je als boodschapper arrogant gevonden wordt.
Het is goed jezelf voor te houden dat je ondergeschikt bent aan een verhaal dat ons is doorgegeven. Als ik dat probeer te doen en men vindt mij arrogant, dan zij het zo.

Afronding Symposiumdag

Aan het eind van de dag wisselden de panelleden onder leiding van dagvoorzitter Prof.dr. Lammert Leertouwer nog wat laatste bevindingen uit. Er werd vastgesteld dat de hoop een goed onderwerp is om over te spreken. Waardering klom ook voor de Regenboog die ter gelegenheid van haar 40 jarig jubileum zo'n symposium heeft georganiseerd. Ieder van de sprekers heeft zijn of haar ideeën over het onderwerp geformuleerd, maar gedurende de dag van de anderen weer nieuwe invalshoeken meegekregen. Waarmee het weer goed huiswaarts gaan was.

Voor de sprekers was er aan het eind van de dag een applaus en bloemen, maar ook voor salonorkest Rendez Vous dat tijdens de lunch en in de pauzes voor een muzikaal intermezzo zorgde.

Pieter Korbee deelde een bloemetje uit aan

Ronald van Heijningen, Wil Sluijter en Ilse Jansen om hen te bedanken voor hun hulp bij het klaarmaken en serveren van de koffie, thee en de lunch. Een speciaal woord van dank was er voor de organisator van het Symposium John Boon.

Tot slot werd het gedicht "De Hoop" van Vaclav Havel voorgelezen. Door de sprekers aangedragen kenmerken van de hoop zijn hierin kernachtig terug te vinden.

Hoop

Diep in onszelf dragen wij de hoop
Als dat niet het geval is,
is er geen hoop meer.

Hoop

is een kwaliteit van de ziel
en hangt niet af
van wat er in de wereld gebeurt.

Hoop

is niet voorspellen
of vooruitzien.
Het is een gerichtheid van de geest,
een gerichtheid van het hart,
voorbij de horizon verankerd.

Hoop

in deze diepe en krachtige betekenis
is niet hetzelfde als vreugde
omdat alles goed gaat
of bereidheid je in te zetten
voor wat succes heeft.

Hoop

is ergens voor werken
omdat het goed is,
niet alleen
omdat het kans van slagen heeft.

Hoop

is niet hetzelfde als optimisme.
Evenmin de overtuiging
dat iets goed zal aflopen.
Wel de zekerheid dat iets zinvol is
ongeacht de afloop,
het resultaat.

Verslag Frances Verhaar
Foto's Frans Voets

Terugblik op het jubileumjaar

Dat de Oecumenische Geloofsgemeenschap in de Merenwijk 40 jaar bestaat, kan Leidenaars niet ontgaan zijn. Bijna maandelijks werden kerken en media overspoeld met de aankondigingen van de jubileumactiviteiten. Wie de jubileumactiviteiten bijwoonden wisten deze ook zeer te waarderen. Veel Leidenaars bezochten voor het eerst de Regenboog. Al met al was het jubileumprogramma een aaneenschakeling van zeer uiteenlopende

activiteiten die de Regenboog nog duidelijker op de kaart gezet hebben.

Wat ons nu rest zijn de foto's en de verslagen. U kunt ze allemaal vinden op de website van de Regenboog. Voor wie een tastbare herinnering wil hebben aan dit jubileumjaar, wordt er een bescheiden brochure in een beperkte oplage uitgegeven met een omvang van circa 40 pagina's. Daarin vindt u van elke activiteit een aantal foto's, een globale omschrijving van de activiteit en (voor zover beschikbaar) de teksten en verslagen van de Looddag en het symposium. Belangstellenden kunnen hem bestellen door vóór 15 juli € 6,50 over te maken op bankrekening 258.11.91 tnv de Algemene Kerkelijke Merenwijkraad te Leiden. Via datzelfde rekeningnummer kunt u voor €9.— ook nog steeds het jubileumboekje bestellen. Wilt u beide boekjes ontvangen dan kunt u volstaan met een bedrag van €13,50. Eind juni zal er in de hal een voorbeeldboekje hangen, zodat u weet wat u bestelt. Na 15 juli wordt de oplaag vastgesteld. De boekjes kunnen begin september afgehaald worden in de Regenboog (zie de aankondigingen in de weekagenda).

John Boon

Susannah Vogel neemt afscheid van Redactie Bulletin

12½ Jaar heeft Susannah Vogel de lay-out en de illustraties verzorgd voor het Bulletin. In november 1999 kreeg ze het verzoek van Annelies Jagtman om die taak op zich te nemen. Susannah kwam uit Duitsland en woonde toen pas drie maanden in de Merenwijk. Ze nam de uitdaging vol

enthousiasme aan. Ze heeft inmiddels ruimschoots haar sporen in de Regenboog verdiend. Deze kleurrijke en veelzijdige kunstenares heeft zich breed voor de Regenboog ingezet. Ze was lid van de AKM en heeft in die hoedanigheid de hand gehad in een drietal projecten en die tot ieders tevredenheid weten af te ronden: de vervanging van bekens en schalen; de vernieuwing van de antependia en de stola's; en het ontwerp en uitvoering van het kerkraam. Ze heeft exposities in de ontmoetingsruimte verzorgd en ze maakte deel uit van de Commissie Vernieuwing Kerkzaal. Samen met Susannah kijk ik terug op een voor haar vruchtbare periode.

Susannah: "Toen ik de Regenboog zag, realiseerde ik me niet dat ik naar een kerk keek. Maar toen ik er de eerste dienst had bijgewoond, voelde ik me meteen thuis bij deze Oecumenische geloofsgemeenschap. Ik was verrast dat men mij vroeg voor de layout van het Bulletin. Ik was wel goed toegerust om die taak op mij te nemen. Ik ben opgeleid als decor- en kostuumontwerper. Ik heb tien jaar lang heel intens gewerkt in verschillende theaters: in de Opera van Hamburg; van Kiel; van Salzburg en München; en in een theater in Münster waar naast opera ook veel dans- en toneelvoorstellingen werden gegeven. Er was daar ook een kinder- en jeugdtheater. Ik maakte werkweken van 60 à 70 uren. Na 10 jaar was ik aan een periode van rust toe. Ik zocht in Nederland een vriend op, die al gauw mijn man werd. Als woonplaats kozen we Leiden, omdat we het een leuke stad vonden, mijn man er gestudeerd had en omdat het dicht aan zee ligt. Ik vind de zee een van de mooiste dingen van Nederland. Ik had het plan om mij in Nederland als vrij kunstenaar te vestigen. Het liep anders. Ik moest al snel een betaalde baan zoeken. Bij een tweetal werkgevers voelde ik me redelijk op mijn plaats. Dat was bij uitgeverij Brill, maar de afdeling waar ik werkte werd helaas opgeheven. Micro Format is een bedrijf dat historische foto's, documenten en boeken digitaliseert. Ik werkte ten behoeve van de Duitse markt. Er werd besloten niet langer voor die markt te werken en ik moest weer uitzien naar wat anders. Ik heb andere baantjes gehad en ben een tijdje werkloos geweest. Ik heb toen deelgenomen aan een project waarin ik onder begeleiding kon uitzoeken wat ik zelf wilde en waar mijn kracht lag. De conclusie was dat ik het type ben van een zelfstandige ondernemer. In 2009 heb ik de cursus: "De kunstenaar als ondernemer" bij de Kamer van Koophandel gevolgd. Daarna ben ik met mijn

eigen onderneming begonnen. Ik heb een website gemaakt en een bedrijfsplan. De bedoeling is dat ik als kunstenaar mijn eigen inkomen genereer. Sinds september 2011 volg ik een opleiding in de kunsttherapie, waarin ik mensen leer door kunst opdrachten inzicht te krijgen in zichzelf en de knelpunten waarmee ze worstelen. Samen kun je mogelijke oplossingen bespreken. Het is ook een uitstekende manier voor een mens om aan zijn zelfontplooiing te werken. Ik zal de studie in juni afronden. Mijn ideaal is om zowel voor theaters te werken als vrij te kunnen schilderen en mensen te begeleiden door middel van kunsttherapie. Ik deel samen met een andere kunstenares een atelier op de Kaag. Het ligt vlak bij het zeeverkennercentrum en hoort in feite bij de Gemeente Warmond.

Ik heb heel veel geleerd in de Regenboog. In de AKM heb ik vergaderd met een groep van 20 AKM-leden. Ik heb me met beleidsplannen bezig gehouden. Ik heb me er actief voor ingezet dat projectvoorstellen werden aangenomen en uitgevoerd. Dat kostte meestal veel tijd omdat de beslissingen over meerdere schijven gingen. Belangrijk is het mensen met argumenten te overtuigen dat een bepaalde keuze de juiste is. Je moet je niet te snel uit het veld laten slaan, maar doorzettingsvermogen hebben. Voor de verschillende projecten heb ik de uitvoerende kunstenaars geïntroduceerd.

De geloofsgemeenschap reageerde enthousiast op de nieuwe antependia en stola's.

Met het opnieuw vormgeven van de schalen en bekens was een behoorlijke som geld gemoeid. Er was wel geld, maar aanvullende fondswerving was noodzakelijk. Ik heb toen een kunstveiling georganiseerd, waarvoor ik zelf en andere kunstenaars werken ter beschikking hebben gesteld. Er werd een boekenmarkt gehouden en we hebben een kookboek gemaakt met recepten uit de Regenboog. Aan mensen werd gevraagd recepten in te sturen en dat hebben ze met veel plezier gedaan. Julius Duijts had een belangrijk aandeel in het tot stand komen van het kookboek. Ik heb de voorpagina van het kookboek in kleur ontworpen en verder de zwart-wit illustraties gemaakt. Ik heb Bernhardt Hardt als ontwerper en zilversmid geïntroduceerd. Het was heel inspirerend met hem samen te werken.

Er was geld beschikbaar gesteld door het Rooms-katholieke Vicariaat en de Protestantse Gemeente Leiden ter gelegenheid van de renovatie van de kerkzaal. Het idee werd

geboren om een decoratief glasraam te laten ontwerpen. Ik heb die opdracht gekregen en het ontwerp dat de "regenboog" symboliseert, gemaakt. Oorspronkelijk had ik ook schetsen voor de kleine ramen in de kerk. Ik wilde daar graag het scheppingsverhaal in abstracte vorm neerzetten, maar dat werd te kostbaar. Het heeft twee jaar geduurd eer het raam uitgevoerd door Reina Overstegen ook werkelijk in de kerk was aangebracht. Mensen vinden het prachtig en Joost Swen zei er over: "Als de Regenboog allang is vergaan, zal jouw raam nog bestaan".

Religieuze thema's liggen me na aan het hart. Ik ben religieus opgevoed binnen de rooms-katholieke traditie. Vanaf mijn 8^e tot en met mijn 15^e was ik heel religieus, maar ook al oecumenisch georiënteerd. Ik ging iedere dag voor school naar de mis. Ik las veel in de Bijbel en maakte met de Oecumenische Beweging een aantal reizen naar Rome. Met mijn ouders en broer en zusjes bezochten we op vakantie vaak kerken. Tussen mijn 16^e en 25^e heb ik me juist afgekeerd van religiositeit. Ik kwam in de puberteit en had een grote hang naar vrijheid. Ik merkte ook dat ik een heel avontuurlijke kant had. Ik voelde me een hippie en ging ook zo gekleed tot ontzetting van mijn vader die professor was.

Het gevoel kind van God te zijn, met God verbonden te zijn, ben ik nooit kwijtgeraakt. Dat had zich als kind al diep in mij geworteld. Dat besef heeft me door minder leuke kanten van mijn leven heen geholpen. Ik heb ook een Boeddhistische fase gekend. Ik verdiepte me twee jaar lang in het Tibetaanse Boeddhisme, maar ik merkte dat die traditie toch te ver van mij af stond.

In de Regenboog zijn mijn religieuze en mijn vrije kant weer samen gekomen. Ik heb er mijn plek gevonden. Ik ben niet dogmatisch ingesteld. Ik voel me geïnspireerd door authentieke mensen als Hildegard von Bingen, Franciscus van Assisi en paus Johannes de XXIIIe, maar ook andere mensen gelovig of niet die een erudiet en menslievend leven lijden, kunnen mijn voorbeeld zijn.

Over leren gesproken, mijn man zei gisteren tegen mij: "Je hebt goed leren illustreren bij het Bulletin". Als ik met een illustratie bezig was, heb ik hem vaak gevraagd om model te zitten als ik een bepaalde houding of geste wilde uitbeelden. Het was voor mij erg wennen om in een formaat kleiner dan A-5 mijn illustraties te maken. De voorkant van het Bulletin heb ik altijd zelf getekend. Ik raadpleegde daarvoor het Oecumenisch Leesrooster. Uit de teksten die ik las, werd dan een idee voor de

voorzijde geboren. Ik wilde in het Bulletin verantwoorde kunsthistorische voorstellingen laten zien. Ik heb veel uit mijn eigen kunstboeken gekopieerd.

De redactievergaderingen vond ik erg leuk. De afgelopen tijd heb ik vooral samen gewerkt met Dick Rijken en Corine Knoester. Maar ik heb ook meegemaakt dat Margriet de Groot, Liliane Ras, John Boon en Jaap van der Bie in de redactie zaten. Op een redactievergadering wordt besproken wat er in het nummer van het Bulletin komt en of er iets moet worden ingekort.

Ik ben iemand die ook graag in een groep werkt en ik vind het fijn om met mensen om te gaan. Ik heb heel mooie contacten met verschillende mensen uit de Regenboog opgebouwd en met een paar mensen in het bijzonder. Het meest waardevolle aan de Regenboog vind ik de menselijke ontmoeting en het contact.

Lastig was het bij mijn werk voor het Bulletin als mensen stukken veel te laat inleverden. Dat kwam dan neer op overwerk. Ik heb ook stukjes geschreven voor het Bulletin. Soms gingen die over mijn eigen schilderijen of over een LOP-dag. Ik heb Jaap van der Bie geïnterviewd en Wim de Groot en pas nog John Boon. Ik zou soms wel meer willen schrijven, maar daar moet je maar tijd voor hebben!

Vanwege de lay-out heb ik altijd contact gehad met de Reprogroep. Vroeger werkte daar, Jacques Selier, Frans de Haas en Dick Teeuw. Hans de Kuijper en Louis Boogmans horen er ook bij evenals Jos Huisman. Er kon altijd een gezellig praatje af en er werd steeds geïnformeerd hoe het me met het maken van het Bulletin was vergaan.

Er zijn nog veel meer mensen die meewerken aan het Bulletin. Denk maar eens aan de mensen die de krant bundelen en de kranten wegbrengen en bezorgen. Het Bulletin is het product van vele handen. Ik ben er trots op dat de Regenboog met bescheiden middelen toch acht keer per jaar een mooi blad vervaardigt, waarin voor iedereen wat wils staat. Niet in elke kerk vind je dat.

Er is een tijd van komen en gaan. Een mooie tijd van vrijwilligerswerk in de Regenboog sluit ik af, maar ik ben al weer op pad om nieuwe wegen te verkennen en in te slaan. Wat de toekomst zal brengen is nog onzeker, maar ik ga die weg vol vertrouwen.

Interview Frances Verhaar

Complete Bijbel in 475 talen gereed

Op de wereld worden ongeveer 6500 talen gesproken. In 475 talen is sinds 2011 een complete bijbelvertaling voorhanden. Dat blijkt uit cijfers van de United Bible Societies (UBS). Zeven talen kregen voor het eerst een Nieuw Testament en in dertien talen kon voor het eerst een bijbelboek worden gelezen.

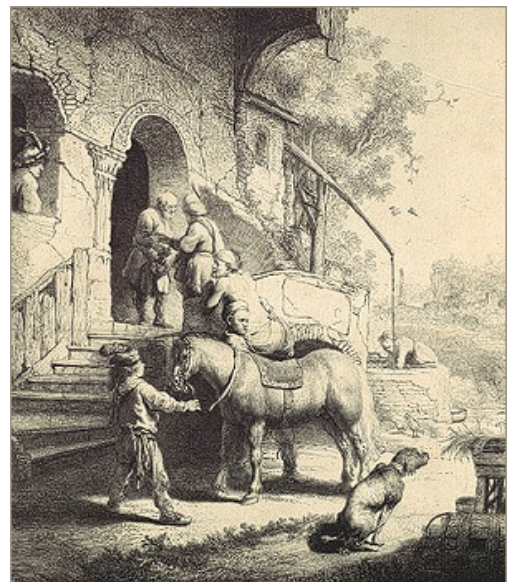
In totaal bestaat de complete Bijbel nu in 475 talen, het Nieuwe Testament in nog eens 1.240 talen en een bijbelgedeelte (meestal een van de evangeliën) in 823 talen. Het totaal aantal (gedeeltelijke) bijbelvertalingen komt hiermee op 2.538, een toename van dertig talen in twee jaar. Het gaat hier om 'eerste' vertalingen, niet om talen waarin al eerder een bijbelvertaling bestond.

'We danken God voor de goede voortgang van het vertaalwerk', zegt Erní Seibert van het Braziliaans Bijbelgenootschap die het bijbelvertaalrapport heeft opgesteld voor de bijbelorganisaties, waaronder de United Bible Societies, 'maar het werk is nog niet klaar. Er zijn nog heel veel mensen die de Bijbel nog steeds niet kunnen lezen in hun moedertaal.'

Het Nederlands Bijbelgenootschap (NBG) ondersteunt het bijbelvertaalwerk wereldwijd, in het bijzonder in Burkina Faso, Benin en Togo, drie West-Afrikaanse landen waarmee het NBG een samenwerkingsverband is aangegaan. Het is de bedoeling dat in 2014 bijbelvertalingen verschijnen in het Mòorè (Burkina Faso), Mina (Togo) en Gun (Benin). De Mina vertaling is voor 85% gereed, de Gun-vertaling voor 78%. Uit Burkina Faso kreeg het Nederlands Bijbelgenootschap het bericht dat de boeken Joël, Hooglied, Habakuk en Micha in 2011 werden afgerond.

Ook het Nederlands Bijbelgenootschap is op dit moment bezig met een nieuwe vertaling; in 2014 verschijnt in Nederland de Bijbel in Gewone Taal (BGT).

Nederlands Bijbelgenootschap Haarlem

Bureaucratie

Over de voorzieningen die Nederland mij als visueel gehandicapte biedt, wil ik niet klagen. Ik heb een geleidehond gekregen, financiële ondersteuning en computeraanpassingen. Ik ben daar erg dankbaar voor. Waar ik minder blij van word, is de bureaucratie die bij iedere aanvraag van een hulpmiddel komt kijken. Of heeft de overheid zo'n rotsvast geloof in het feit dat wonderen nog bestaan?

Keer op keer moet ik het UWV en de zorgverzekeraar bewijzen dat ik nog steeds blind ben. Kennelijk wordt een handicap nergens geregistreerd als een vaststaand feit. Wanneer ik een nieuwe stok of brailleleesregel nodig heb, verlangt de zorgverzekeraar een verklaring van de oogarts. Nu heb ik die al lang niet meer, omdat er aan mij geen eer meer te behalen valt. Gelukkig heb ik een nuchtere huisarts die bereid is doktersverklaringen uit te geven, zonder eerst te vragen hoeveel vingers hij opsteekt. Ik hoef niet eens langs te komen, een telefoontje is genoeg.

Voor het UWV ruim tien jaar geleden met me in zee wilde, moest ik daar gekeurd worden. Een arts moest checken of ik wel echt blind was. Gelukkig was de keuringsarts zeer capabel en stelde hij de juiste diagnose. Zo'n vijf jaar geleden wilde het UWV weten of ik niet stiekem was gaan zien. Ik moest opnieuw bij een keuringsarts komen. Deze vrouw had kennelijk nog nooit een blinde ontmoet, en bracht een nogal vreemd keuringsrapport uit. Omdat het in mijn voordeel was, heb ik er maar geen bezwaar tegen gemaakt. Ze verklaarde onder andere dat ik thuis met een stok liep, maar wel zelfstandig kon eten. Gelukkig werd ik toegewezen aan een heel capabele arbeidsdeskundige, die me echt goede diensten bewezen heeft. Als ik een hulpmiddel nodig had en goed kon aangeven waarom, zorgde hij dat ik dat kreeg. Helaas is hij inmiddels met pensioen en is het aanvragen van hulpmiddelen bij het UWV geen sinecure meer.

De hulpmiddelenbranche staat nooit stil. Er komen steeds weer nieuwe hulpmiddelen op de markt, die het leven een stuk toegankelijker maken. Een nieuwe vinding, die sinds kort op mijn verlanglijst staat, is een voorleesapparaat. Het toestel maakt een foto van de gedrukte tekst die voor de camera geplaatst wordt en leest die vervolgens voor, met een computerstem. Op die manier wordt het dus eenvoudig mogelijk om boeken, folders, gebruiksaanwijzingen en andere papieren documenten te lezen, zonder dat je eerst alle pagina's hoeft in te scannen en om hoeft te

zetten naar een leesbaar formaat. Dat laatste is zo tijdrovend, dat ik het vrijwel nooit doe.

Omdat ik van verschillende visueel gehandicapten gehoord had dat zij het apparaat zonder problemen van hun zorgverzekeraar vergoed hadden gekregen en zij er heel enthousiast over waren, besloot ik ook een aanvraag in te dienen. Ik stuurde een offerte en verklaring van de huisarts op en verwachtte de voorleesmachine binnen niet al te lange tijd in huis te hebben. Helaas liep het anders.

Ik werd na enkele weken gebeld door een adviescentrum dat van de zorgverzekeraar opdracht gekregen had mijn aanvraag te toetsen. De medewerkster vroeg me of ik visueel gehandicapt was en waarvoor ik het voorleesapparaat wilde gebruiken. Vervolgens gaf ze aan dat ze negatief zou adviseren, omdat ik van de verzekeraar al computeraanpassingen vergoed gekregen had en er met een scanner ook wel zou komen. Volgens de regels van de zorgverzekeraar, die zij er op nageslagen had, kwam ik niet in aanmerking voor een voorleesapparaat.

Kortom, het adviescentrum deed niets anders dan het raadplegen van de regels van de zorgverzekeraar. Die verzekeraar had dus zonder kostbare inzet van dat adviescentrum tot dezelfde conclusie kunnen komen en had dan van het uitgespaarde geld, een voorleesmachine kunnen aanschaffen.

Een telefoontje met de leverancier van het apparaat leerde mij dat de zorgverzekeraars de regels sinds een paar weken verscherpt hebben en de voorleesmachine niet meer leveren aan mensen met computeraanpassingen. Meerdere visueel gehandicapten hebben het toestel vergoed gekregen, hoewel zij al andere computeraanpassingen hadden. Als ik mijn aanvraag eerder had ingediend, had ik hem waarschijnlijk ook gekregen.

Ik heb besloten bezwaar te maken, al vergt dat vast een lange adem. Wie weet kan ik een volgend Bulletin toch met het voorleesapparaat lezen.

Corine Knoester

